

Asia: VN/24201/2023

Lausuntopyyntö rangaistuksen määräämistä koskevasta HE-luonnoksesta

Rikoksen tekeminen osana rikollisverkoston toimintaa

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Esityksen mukaan rangaistuksen uusi koventamisperuste olisi rikoksen tekeminen osana rikollisverkoston toimintaa.

Esityksessä rikollisverkostolla tarkoitetaan vähintään kolmen henkilön muodostamaa tietyn ajan koossa pysyvää yhteenliittymää, jonka toimintaan kuuluu olennaisesti sellaisten rikosten tekeminen, jotka ovat omiaan vaarantamaan yleisten paikkojen järjestystä ja turvallisuutta.

Esityksen sivuilta 41-42 ilmenee, että määritelmällä tarkoitetaan pääasiassa yleisillä paikoilla tehtyjä rikoksia, ilmeisesti esimerkiksi näkyvää huumausaineiden katukauppaa tai katuväkivaltaa. Rikoksen tekeminen yleisellä paikalla ei kuitenkaan olisi säännöksen soveltamisen nimenomainen edellytys. Milloin sitten muualla kuin yleisillä paikoilla tapahtuneet rikokset voisivat konkreettisesti johtaa koventamisperusteen soveltamiseen, on jätetty esityksessä hyvin avonaiseksi. Tästä rajanvedosta tulisi varsinaiseen hallituksen esitykseen sisällyttää soveltamiskäytäntöä ohjaavia ja rajaavia esimerkkejä.

Esimerkiksi voi perustellusti väittää, että huumausaineiden myyminen niiden käyttäjille tietoverkossa tai huumausaineiden maahantuonti levitykseen ovat tekoina omiaan vaarantamaan yleisten paikkojen järjestystä ja turvallisuutta. Näissä teoissa huumausaineiden myöhemmässä levittämisketjussa aineista osa voi päätyä yleistä järjestystä häiritsevään katukauppaan tai sellaisille käyttäjille, jotka omalla toiminnallaan aiheuttavat päihtyneinä haittaa yleisten paikkojen järjestykselle ja turvallisuudelle. Monenlaisilla, yksityisestikin tehtyjen rikollisuuden lajeilla voi siis olla suoraa tai epäsuoraa vaikutusta yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, vaikka itse rikokset tehdään ja niiden välittömimmät seuraukset ilmenevät muualla kuin yleisillä paikoilla. Siksi esityksessä tulisi käsitellä asiaa tarkemmin ja ainakin esimerkein selventää tätä on omiaan -säännöksen tarkoittamaa rajanvetoa tilanteisiin, joissa se soveltuu ja joissa ei.

Säännöksen tarkoittamasta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden rajauksesta on vielä todettava , että se ei välttämättä johda oikeudenmukaiseksi koettaviin lopputuloksiin. Jos esimerkiksi katujengi houkuttelee uhrinsa kadulta yksityiseen tilaan ja loukuttaa hänet porukalla sinne, koventamisperuste mahdollisesti ei sovellu tällä lailla yksityisessä tilassa tehtyyn ryöstöön ja pahoinpitelyyn. Jos taas nämä rikokset tapahtuvat jo kadulla houkuttelun epäonnistuttua, koventamisperuste soveltuu. Todennäköisesti kuitenkin ensiksi mainittu menettely on uhrin kannalta vakavampi.

Esityksellä on pyritty nimenomaisesti puuttumaan katujengien yleistä järjestystä ja turvallisuutta haittaavaan toimintaan ja tästä näkökulmasta säännöksen raja on ymmärrettävä. Tässä yhteydessä tulisi kuitenkin harkita myös sitä mahdollisuutta, että säädettäisiin koventamisperusteen alaiseksi kaikki teot, jotka on tehty osana rikollisverkoston toimintaa. Vakava rikollisuus usein toimii nimenomaa verkostoina, eikä varsinaisina rikollisryhminä. Nämä usein kansainvälisetkin rikollisverkostot vastaavat pysyvyydeltään, ammattimaisuudeltaan, toimintakyvyltään ja vahingollisuudeltaan hyvinkin pienempää kotoperäistä rikollisryhmää, vaikka verkostolla ei olekaan sitä vastaavaa järjestyneisyyden astetta. Kun koventamisperustetta lähdetään laajennetaan tällaisiin varsinaisia rikollisryhmiä löyhempiin yhteenliittymiin eli verkostoihin, ei liene hyvää syytä rajoittaa koventamisperusteen soveltamisalaa vain alimman tason ns. katurikollisuuteen. Säännös voisi hyvinkin koskea yleisesti kaikenlaisia rikollisverkostoja, joista katujengit olisi yksi esimerkki.

Henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen tekeminen erityisen nöyryyttävällä tavalla

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Alaikäisen käyttäminen rikoksen tekemiseen

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Muut huomiot

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Syyttäjälaitoksella ei ole esitykseen muita huomioita kuin mitä edellä on rikollisverkostoista lausuttu.

Rappe Jukka
Syyttäjälaitos

Männikkö Mikko
Syyttäjälaitos